

Incidentas ties Liepojom

Iškyla Pabaltijos problema

Maskva (L). Sovietų užsienių reikalų ministeris antradienį pasikvietė JAV ambasadorių Maskvoje adm. Kirka ir jam įteikė Sovietų Sąjungos protesto notą dėl amerikiečių bombonešio B-29 įskridimo į Latvijos teritoriją. Tarp amerikiečių bombonešio ir sovietų naikintuvų, kaip notoje sakoma, įvykęs susišaudymas.

Incidentas įvykęs praėjus šeštadienį netoli Liepojos uosto. Amerikiečių lėktuvas įskridęs 21 km į Latvijos teritoriją. Pakilusi sovietų naikintuvų eskadrilė, kaip sakoma notoje, iš karto per radiją nurodžiusi bombonešiu nusileisti netoli esančiame aerodrome, tačiau bombonešis iš nurodymą atsisakė kulkosvaizdžių ugnimi. Arčiausiai amerikiečių bombonešio buvęs sovietų naikintuvas taip pat paleidęs šūvių, bet bombonešis apsisukęs Baltijos jūros link ir „dingęs“. Notoje pabrėžiama, kad tai buvęs „grubus sovietų sienos ir negirdėtas pagrindinių tarptautinės teisės dėsnų pažeidimas“.

JAV aviacijos valdininkai pareiškia, kad jiems apie tariamą susišaudymą tarp amerikiečių lėktuvo ir sovietų naikintuvų virš Latvijos nieko nesą žinoma. Oficialūs JAV sluogsniai tuoj pat pradėjo tirti sovietų notoje nurodytus duomenis.

Greičiausiai bus atmeta

JAV vyriausybė, kaip dpa iš Washingtono praneša, sovietų protesto notą greičiausiai atmes. Užs. reik. min. Achesonas spaudos konferencijoje pareiškė, kad JAV ir sovietų nota atsakyti, galėsiančios tik tada, kai tariamą incidentą ties Liepojom galutinai ištirs atitinkamos karinės įstaigos. Nota perduota JAV gynybos ministerijai.

Ne sovietų teritorija

Politiniuose Washingtono sluogsniuose atkreipiamas dėmesys į tarptautinį Latvijos statusą. Sovietų kariuomenė, kaip pabrėžiama, 1940 m. okupavo Latviją, vėliau ją įjungė į Sovietų Sąjungą, tačiau to įjungimo JAV niekada nepripažino ir Latvijos nelaikė sovietine teritorija.

Si sovietų nota Washingtono pažadino spekuliacijas, kad tai galinti būti šeštadienį dingusi mašina, skridusi iš Wiesbadeno ir Kopenhagą. Tačiau ji buvo B-24 tipo ir neturėjo jokių borto ginklų. Galį tačiau būti, kad vienas karininkas su savimi turėjo pistoletą.

BBC korespondentas atkreipia į tai, kad jeigu ten tikrai buvo paklydęs dingusysis lėktuvas, tai kodėl sovietai apie tai pranešė tik po 3 dienų. Kita vertus, sovietų noto-

je iškreipomi faktai. Dingęs lėktuvas negalėjo šaudyti, nes neturėjo kuo. Todėl reikia spėti, kad sovietai greičiausiai jį bus numušę ir dabar norį savo veiksmą užmaskuoti.

Šeštadienį dingusios mašinos be pritraukos ieško 25 JAV aviacijos lėktuvai ir danų bei švedų laivai. Du specialūs lėktuvai į Baltijos sritį pasiųsti iš Azorų ir Tripolio. Iki šiol išvalgyta 56.000 kv. km.

Trečiadienį vienas amerikiečių lakūnas pranešė, kad į šiaurę nuo Bornholmo salos pastebėjęs kažką panašaus į suduzusį lėktuvą, tačiau vėlesni ieškojimai jo pranešimo nepatvirtino. Paskutinėmis žiniomis, jau mažai beturima vilčių dingusį lėktuvą rasti, tačiau ieškojimas vis dar tebetęsiamas.

Svedų protestas

Trečiadienį Švedijos vyriausybė JAV pasiuntiniui Stockholme pareiškė protestą dėl amerikiečių lėktuvo, ieškančių dingusios mašinos įskridimo į Švedijos teritoriją ir įspėjo, kad ateityje reikią iš anksto gauti leidimą. JAV pasiuntinys padėjo vyriausybei už pagalbą, ieškant dingusios mašinos.

Danų spėliojimai

Du danų laikraščiai pradėjo spėlioti, kad plati dingusios mašinos ieškojimo akcija galinti būti tik priedanga, kad JAV aviacija turėtų progos susipažinti su Skandinavijos vandenimis.

Konservatorių „National Tidende“ praneša, kad prieš 2. D. karui prasidedant taip pat vykusios dingusios lakūnos ieškojimo akcijos. Kiti Kopenhagos laikraščiai atkreipia dėmesį į tai, kad paskutinių trijų savaitų bėgyje tose pačiose vietose, kur dabar ieškoma dingusios mašinos, vyko sovietų laivyno ir aviacijos manevrai.

Jiems pritarė danų ir švedų „Dagens Nyheter“ sako: „Baisiausia šiame incidente yra tai, kad tokios įtemptos padėties metu toki incidentai gali reikšti pavojų taikai“.

Ryšium su incidentu prie Liepojos švedų laikraščiai atkreipia dėmesį į pranešimus, pagal kuriuos Sovietų Sąjunga išlėgė Baltijos jūros yra įrengusi radaro stočių „siršų tinklą“ ir (plg. 2 psl. str. „Pabaltije sovietai ruošiasi gintis“) apsigynimo bazes. Laikraščiai spėlioja, kad sovietai, pašaudami paklydusią mašiną, norėję išlaikyti radaro zonos sąlyptį.

Trumano kova dėl vidaus politikos programos

Washingtonas (L). Po mėnesio atostogų Floridoje prez. Trumanas grįžo į Washingtoną. Salia svarbių užsienio politikos problemų, jo pirmoje eilėje laukia vidaus politikos klausimai. Didįjį penktadienį baigta pirmoji šiemetnė kongreso sesija neprimė ne vieno įstatymo, kuriuos sausio mėnesį pasakioje kalboje Trumanas laikė būtiniais ir neatidėliotinais. Toliau, kai kurios Trumano siūlytos priemonės priimtos taip pat, kaip ir prezidentas vargu ar sutiks pasirašyti.

Dirbtinėmis sensacijomis nudažyti senato debatai, kurie sukosi apie senatoriaus McCahy mėsus kaltinimus užs. reik. ministerijai, viešumos dėmesį nukreipė nuo visų kitų kongreso darbų. Kongresas gi išnagrino tris svarbius įstatymus ir galėjo juos pateikti Baltiesiems Rūmams pasirašyti: 1) valstybinių mokesčių už margariną panaikinimą, 2) ūkinės pagalbos Korėjai ir Formosai tēsi-

ma, 3) medvilnės ir žemės riešutų produkcijos padidinimo priemonės, nors šių produktų pertekliai valstybiniuose sandėliuose yra pavojingai dideli.

Trumano pasiūlytu, tačiau kongreso atmetu arba beveik visai pakeistu priemonių skaičiuje yra: butų statybos programa, kurios socialiniu požiūriu reikšmingiausia dalį, būtent ilgalaikių kreditų teikimą bendruomeninėms kolonijoms, nubraukė privatinės statybos pramonės įtakoje esanti kongreso dauguma. Panašiai „nužmoginta“ buvo Trumano žmogaus teisių programa. Planą, pagal kurį turėjo būti sulgyntos negrų teisės profesijos pasirinkimo srityje, praktiškai reikią laikyti žlugusiu. Jau komisijoje buvo užmetas senato priimtas, bet atstovų rūmų nenagrinatas švietimo reformos įstatymas, nors JAV mokyklos dėl karo metu padidėjusio gimimų skaičiaus yra tiesiog skandalingai perpildytos.

Kitos svarbios Trumano programos dalys, kaip Tafto-Hartley įstatymo revizija, Brenano subsidijų žemės ūkiui programa, planuotasis draudimas ligos atveju, antitrestinis įstatymas, didieji užtvankų ir upių reguliavimo projektai, taip pat įstrigo komisijoje. Susidaro įspūdis, kad demokratai nesisukubina priimti net „savų“ projektų, nors ateinančioje rinkiminėje kampanijoje jų priešai respublikininkai kaltę už 1948 m. rinkimuose kartotą pažadų neišpildymą tikrai suvers tik jiems. Tokia vidaus politikos raida aiškiai rodo, kad ateinanti vasara Trumanui tikrai bus karšta.

* Indijos min. pirm. Panditas Nehru ir Pakistano min. pirm. L. Ali Khanas susitarė dėl mažumų teisių abiejose valstybėse. Nehru žodžiais Indijos seime „susitarta prie pat bedugnės kranto“. Po šio susitarimo laukiama, kad bus išsprestas ir eilę metų besitęsias Kašmiro ginčas. Pirmadienį abu kraštai sutiko su Oweno Duxeno (Australija) paskyrimu taikytojo pareigoms.

šio numerio kaina 50 Pf.

Nauja JAV užsienių politikos fazė

LAUKIAMA RYTŲ VAKARŲ SANTYKIŲ PAAŠTRĖJIMO

Washingtonas (L). Kaip JAV užsienių reikalų ministerija paskelbė, respublikininkas John Foster Dulles paskirtas užs. reik. ministerio Achesono patarečiu. Komunikato žodžiais, Dulles užs. reik. ministeriui Achesonui „patars svarbiose užsienių politikos problemose ir ypatingų užsienių politikos sprendimų, kuriuos teks vyriausybei padaryti, atvejais. Jo veikla nebus teritoriskai apribota. Jo žinių bagažas ir didelė patirtis igalins jį stebėti Europos ir Tolumųjų Rytų bei su Jungtinėmis Tautomis susijusias problemas.“ Tuo būdu Jungtinėse Valstybėse atstatyta ne tik dviejų partijų užsienių politikos sistema, bet ir, kaip politiniai sluogsniai pabrėžia, patvirtintas griežtesnis užsienių politikos kursas.

Spaudai John Foster Dulles pareiškė, kad sovietai metodiškai, be galiesčio ir iki šiol gana sėkmingai vykdyd JAV apsupimo ir smaugimo politiką. Jam uždėdamą uždavinį sutikęs priimti tik dėlto, kad šio pavojaus akivaizdoje tautinė vieningumas esąs labiau reikalingas, negu bet kada. Sovietinė grėsmė Dulles laiko tokia pat rimta, kaip ir tuos pavojus, prieš kuriuos Jungtinės Valstybės buvo atsidūrusios karo metu. Esąs pats laikas išbristi iš tų klampynių, kurios atsirado greičiau dėl praeityje padarytų klaidų, negu dėl dabartinių komplikacijų.

Dulles pareiškė, kad jis visiškai pritariąs Achesono kalbai santykių su sovietais klausimu (žūr. LIETUVIO 12 Nr.: „Achesono 7 taikos sąlygos“) ir nepritariąs kai kurių

respublikonų pareiškimams, kuriuose Achesonas puolamas dėl tariamos komunistų infiltracijos į užs. reik. ministeriją.

John Foster Dulles, kuris po pusantrų metų pritraukos vėl įtraukiamas į vadovaujančių politikų ratą, savo pareigas pradėsias eiti maždaug po savaitės. Nuo 1944 m. jis dalyvavo beveik visose svarbiose tarptautinėse konferencijose.

Susirūpinimas Paryžiuje

Britų ir prancūzų spauda Dulleso paskyrimą sveikino, tačiau Paryžiaus politiniuose sluogsniuose naujoji JAV užs. politikos fazė, prasidedanti Dulleso paskyrimu ir Kennano grįžimu į senąsias pareigas, sekama su tam tikru susirūpinimu. Laukiama JAV politikos posūkiu Vokietijos atžvėgiu. Plėtesnių teisių suteikimas Bonnos vyriausybei taip pat esanti amerikiečių priemonė šaltajame kare. Visiškas Vakarų Vokietijos įtraukimas į Vakarų Europos, o vėliau į Atlanto pakto sistemą galis dar labiau paaštrinti santykius su Maskva. Būgstaujama, kad tuo metu, kada Kremlius savo dėmesį nuo Tolumųjų Rytų vėl labiau atkreipia į Vokietiją, ir Amerika galinti paaštrinti savo politiką.

Londono, kaip „Basler Nationalzeitung“ pastebi, taip pat tikima, kad Dulles remias Churchillio pasiūlymą: įtraukti Vakarų Vokietiją į vakarų Europos gynybos sistemą.

Dulles, kaip „Le Monde“ pabrėžia, yra griežtai nusistatęs prieš visokias derybas su Maskva. Jis reikalauja test Marshallio planą ir po 1952 metų bei stiprinti Europos Uniją.

Laukiama „Achesono plano“

Washingtonas (L). Savaitinėje spaudos konferencijoje užs. reik. min. Achesonas nusakė savo kelionių po Europą planą gegužės pradžioje.

Pirmomis gegužės dienomis Paryžiuje Achesonas tarsis su Prancūzijos min. pirm. Bidault ir užs. reik. min. Schumanu Vokietijos ir Indokinjos klausimais. Nuo gegužės 8 d. Achesonas dalyvaus trijų Vakarų valstybių užsienių reikalų ministrų konferencijoje, kurioje, kaip jau anksčiau buvo skelbta, bus kalbama apie Vokietiją ir Aziją. Nuo gegužės 15 d. dalyvaus Londone įvyksiančioje Atlanto Tarybos — sudarytos iš 12 pakto valstybių užs. reik. ministrų — konferencijoje. Šioje konferencijoje bus išnagrinti gynybos ministerių Haagoje paruošti gynybos planai.

* Paryžius (L). Bevinas, Schumanas ir Achesonas ateinančioje Londono konferencijoje svarstys „Achesono plano“ projektą, — rašo paryžiškio „Monde“ korespondentas iš Washingtono.

Šis planas numato atstatyti karinį Vakarų Europos potencialą. Tačiau Vakarų Europos apginklavimas iki tokio laipsnio, kad joje būtų pasiekta karinė pusiausvyrą prieš Sovietų Sąjungą, turėtų įtakos dalyvaujančių valstybių ūkinei pažangai, todėl amerikinių kreditų teikimas esąs neišvengiamas. Šie samprotavimai ir privertė demokratų užsienių politikos atsakomybę dalintis su respublikininkais. Dulleso pakvietimas reikšias, kad bendradarbiaus nuosakioji respublikonų dalis, kurie partijos viduje nusveria šalininkus.

Bevino pasiūlymą — gegužės 9 d. prasižėdančioje užs. reik. ministrų konferencijoje aptarti britų problemas, susijusias su dolerio trūkumu — Achesonas atmetė, kaip antradienį paaiškėjo iš oficialių Washingtono sluogsnių. Atmetimą Achesonas pagrindė tuo, kad jis Londone ilgai neužtruksias ir todėl D. Britanijos dolerį trūkumo problema negalėsias pagrindinai

aptarti. Be to, į konferenciją tuo atveju reikėtų pritraukti daug JAV vyriausybės ekspertų. Londono konferencijoje Kanada atstovaujama nebūsianti, todėl ir apčiuopiamų duomenų nebūsią galima pasiekti.

Britų kariniai specialistai, kaip UP pastebi, reikią nuomonę, jog būtų naudinga, nors ir nebūtina, kad Jungtinės Valstybės nuolat laikytų Vakarų Europoje savo igulas Atlanto pakto paremti.

Tačiau nereikią tikėtis, kad JAV laikys Europoje daugiau, negu dvi ar tris divizijas. Tačiau tai nereikią, kad JAV palaipsniui norinti atsakyti nuo Europos gynybos. Vakarų Europos kariuomenių apginkavimas gerais ginklais esąs svarbesnis įnašas jos gynimui, negu dviejų ar trijų divizijų laikymas.

Triesto likimas

Londonas (BBC). Italijos užsienio reikalų ministeris grafas Sforza vienoje kalboje pasiūlė Jugoslavijai Triesto likimą išspresti tiesioginiu Italijos-Jugoslavijos susitarimu. Londoniško „Times“ Romos korespondentas praneša, kad tuo būdu grafas Sforza norėjo sutrukdyti Jugoslavijai prisijungti suv Triesto zona. Mat, kalbama, kad po naujai pravestų rinkimų Triesto Jugoslavijos zonoje, zonos seimelis paprašys jo atstovaujamą zoną prijungti prie Jugoslavijos.

Jugoslavijos laikraščiai grafo Sforzos pasiūlymą griežtai atmetė. Antra vertus, maršalas Tito prieš keletą dienų pareiškė, kad Triesto klausimas neturėtų kludyti abiejų kraštų bendravimui. „Times“ korespondento nuomone, Titas, nuolankiai Italijai šypsodamasis, jam pavestą zoną su didesnę armazėnais išskilim prijungus prie Jugoslavijos. Jau dabar ta zona turi su Jugoslavija mutų uniją ir vienodą valiutą.

JAV užs. reik. min. spaudos konferencijoje pareiškė, kad JAV-bės į šį ginčą nesikiš

Senatas priėmė „susvelnintą“ DP įstatymą

Washingtonas (UP). 58 balsais prieš 15 JAV senatas priėmė „liberalizuotą“ DP išleidimo įstatymą; jame nėra tų ligišolinio įstatymo punktų, kuriuos prezidentas Trumanas pakartotinai vadino diskriminuojančiais.

Esminis pakeitimas naujajame įstatyme yra tas, kad paskutinė atvykimo Vokietijon data nuo 1945 m. gruodžio 22 d. nukeliama į 1949 m. sausio 1 d. Tuo būdu į Jungtines Valstybes gali įvažiuoti tie asmenys, kurie po 1945 m. gruodžio 22 d. atvyko į vakarines Vokietijos, Austrijos zonas arba į vakarinius Berlyno sektorius. Ligi šiol toki asmenys buvo IRO globojami, tačiau į JAV oficialiai neįsileidžiami.

Senato priimtasis įstatymo projektas, kaip AP pastebi, bendrais bruožais atitinka prezidento siūlytas pataisas ir praeitą vasarą atstovų rūmų priimtą projektą. Abiejų projektų skirtumai dar turės būti išlyginti bendrame abiejų rūmų posėdyje.

Pagal ligi šiol veikiančią DP įstatymą į Jungtines Valstybes ligi šiol įvažiavo apie

135.000 asmenų. Pagal senato dabar priimtąjį projektą galės iš viso įvažiuoti 350.000 pabėgėlių iš visų pasaulio dalių. Iš to skaičiaus apie 195.000 teks IRO globojamiems asmenims, 18.000 Anderso armijos kariams, gyvenantiems Anglijoje; toliau bus išleista 1.000 graikų, kurie 2. D. karo arba po jo sekusio pilietinio karo metu turėjo bėgti iš savo tėvynės, 4.000 baltųjų rusų, kurie iš Kinijos pabėgo į Samaro salą Filipinuose. Taip pat bus išleista 2.000 pabėgėlių iš Čekoslovakijos, 5.000 slėvenų ir italų kilmės asmenų, kurie gyveno Istrijos saloje, 20.000 našlaičių ir 5.000 adoptuojamų vaikų.

*

Lake Succes (L). Aštuonios valstybės — JAV, Kanada, Ceilonas, Etiopija, Pakistanas, Olandija, Norvegija ir D. Britanija — sutiko priimti specialistus iš pabėgėlių sluogsnių, kurie pagal dabartinę emigracijos tvarką vargu ar begalėtų išvykti iš DP stovyklų. JAV priims tam tikrą skaičių pabėgėlių gydytojų, kurie bus įkurdinti Guame ir Ramiojo Vandenyno salose.

Mažasis „generalinis štabas“ Berlyne

(MŪSŲ BERLYNO KORESPONDENTO PRANEŠIMAS)

Berlynas (a). Nors paskutiniu metu vis daugiau išgali nuomonė, kad sovietai nuo sumanyto „Sekminių pučo“ atsisakė, tačiau gerai informuotose sluogsniuose jaučiamas tam tikras nervingumas. Ten nurodoma, kad beveik tikra, jog „Sekminių pučo“ nebus, bet antra vertus skaitomasi su visokiomis galmymėmis. Vakarų sąjungininkų kareiviai, kaip pastebėjo berlyniečiai, yra apmokomi gatvių kautynių taktikos. Iš viso, atrodo, kad į Berlyną yra atkelta nauji, tiesa, labai nedideli vakariečių daliniai. Skaičiuojama, kad Berlyne šiuo metu yra 16.000 Vakarų Berlyno policijos ir 11.000 amerikiečių, angli ir prancūzų karių. Ta 27.000 armija, reikalui esant, turės atmušti kelis šimtus tūkstančių komunistinio jaunimo propagandinį žygį į vakari-

nus miesto sektorius.

Amerikiečių komendantas generolas Tayloras pareiškė, kad yra paruoštas smulkus planas pučui atremti. Smulkmenos, žinoma, nebuvo praneštos. Komunistiniam antpuočiui atremimui vadovaus specialiai sudarytas „mažasis generalinis štabas“, kurį sudaro visi trys vakariniai komendantai aukštieji karininkai ir saugumo tarnybų šefai.

*

* Sovietinėje zonoje prasidėjo didžiausia areštų banga nuo 1948 m. Ji daugiausia nukreipta prieš „politinius indiferentus“. Pradėta akcija prieš vadovaujančius imonijų asmenis, kurie nėra SED nariai. Smarčiai sugriežtinta judėjimo ir dokumentų kontrolė visoje sovietinėje zonoje (plg. 2 psl. str.: Gestapo atgimimas“).

Pabaltije sovietai ruošiasi gintis

Priešingai gausiems pranešimams, pasirodžiusiems pasaulinėje spaudoje apie milžiniškus sovietų pakrančių sutvirtinimus Pabaltijoje, naujieji pabėgėliai iš Pabaltijo valstybių tvirtina, kad jie esą kiek perdėti, ypač kas liečia sutvirtinimus Estijos ir Latvijos krante. Esanti tiesa, kad tam tikros sritys esančios paskelbtos neįžengiamomis ir aptvertos spygiuotomis vielomis ir kad pakrantėse esą iškasti kariškų apkasai. Taip pat esančios įmūrytos ir pakrančių baterijos, tačiau apie pilną pasiruošimą karui nesą galima kalbėti — įvykdytas tik dalinis pasiruošimas.

Estijos kolchozai gavę traktorius ir tai daugiau, kaip iš tikrųjų reikia. Šie traktoriai esą tokio tipo, kad lengvai gali būti panaudojami sunkiosios artilerijos pervežimams. Kolchozai ir pavieniai ūkininkai nuolat turi laikyti parengties būklėje savo arklus, vežimus, kad kiekvienu momentu, partijai ar armijai pareiklavus, galėtų vykti ten, kur jiems paskirta.

Perelutų metų rugpiūčio mėnesį sovietų jūros karininkai labai atsargiai matavo sąsaurius prie Saarema salos, kad nustatytų, kokio didumo laivai galėtų čia įplaukti prie kranto. Tačiau nei pačioje saloje, nei žemyne nebuvę išvesti nauji keliai ar geležinkeliai, o ir senieji nebuvo tinkamu būdu atremontuoti. Išvestos tik menkos vietinės reikšmės geležinkelio linijos, kurios sujungė Taliną su Haapsala ir Taliną su Tapa. Šios linijos nenaudojamos eiliniams prekybos reikalams, bet daugiausia kariškiems bei muncijos transportams.

Dar I-ojo pasaulinio karo metu Estijoje buvo gerai išuosti požeminiai sandėliai netoli Nomma vietovės (paliai Taliną). Jie turėjo ir specialias geležinkelio linijas. Šiuo metu tie sandėliai remontuojami ir sujungiami su kitomis linijomis bei kitais sandėliais. Darbus atlieka vokiečių karo belaisviai.

Bendras išpūdis toks: sovietai Pabaltijo pakraščyje veikia ruošiasi gynybai, kaip puolimui ir daro viską, kad sulaukytų gyventojų bėgimą į užsienį jūros keliu.

Ruošiasi naujam karui Graikijoje?

Stockholmas. Čia gautomis patikimomis žiniomis, esanti sudaroma kominformo kariuomenė, kuri koncentruojama Bulgarijoje. Branduolys sudarytas iš čia pabėgusių sumuštų graikų komunistų dalinių. Jų pertvarkymui ir sustiprinimui iš Lenkijos esą atsiųsta 500 Lenkijos armijos komunistų karininkų.

Tie patys šaltiniai kalba apie kominformo projektuojamas naujas karo operacijas Graikijoje, kurioms vadovausią sovietų karininkai Bulgarijoje.

Kiti šaltiniai praneša apie naujų kariškų kelių tiesimą Rumunijos ir Bulgarijos teritorijoje ir apie karo medžiagos siuntimą. Karinių dalinių koncentracija esanti labai slapta. Laivai su karine medžiaga siunčiami iš Gdynės uosto Lenkijoje į Albaniją, taip pat į Varnos uostą Bulgarijoje.

* Australijos imigracijos ministeris pareiškė, kad Australija šiais metais norinti priimti 200.000 ateivių. Tokio pat kiekio ji pageidaujanti ir sekantiems metams.

USA: 5 X 10

Trisdešimt aštuonerius metus JAV turėjo 48 valstybes. Netrukus turės 50. Atstovų rūmai nežymia balsų dauguma (186 prieš 146) priitarė Aliaskos priėmimui į uniją 49-tąja ir Havajų — 50-tąją valstybę. Senatas savo „taip“ dar nepasakė, bet greičiausiai netrukus pasakys.

Ir dėl JAV vėliavos formos susitarta. 50 žvaigždžių — kiekviena žvaigždė reiškia valstybę — bus sudėliotos į penkias eiles po dešimtį žvaigždžių (ligi šiol buvo 6 X 8).

Ilgokai buvo sukamos galvos, kurioje vėliavos vietoje abi naujasias žvaigždes prikabinoti. Viename projekte buvo paprasčiausiai prailginta pirmoji eilė, jas prisegant gale. Kitur buvo suprojektuotas blokas 7 X 7, bet tada netilpo penkiasdešimtoji. Dailininkas Chesteris Allenas iš Čikagos sudėliojo jas į didžiulę penkiakampę kairiajame vėliavos kampe. Visi šie projektai buvo atmetti.

Texaso žmonės dėl abiejų naujų žvaigždžių kiek nepatenkinti. Iki šiol jie didžiavo, kad jų mylimas kraštas plotu yra didžiausias visose Jungtinėse Valstybėse. Dabar bus Aliaska, kuri su 1.320.000 kv. km yra tris kartus didesnė. 1940 m. joje gyveno tik 76.000 žmonių. Per dabar vykstantį surašymą tikimasi priskaičiuoti 100.000.

Aliaska panorą įstoti į uniją prieš trejus metus. Havajai gi nuo 1920 metų jau penkiolika kartų kreipėsi į Washingtoną, bet vis nesėkmingai. Galbūt dabar Aliaska praskynė kelią ir „Ramiojo Vandensyno rojui“, kad jis galėtų patekti į šiaurės Amerikos valstybių uniją.

Atstovų rūmų kalbėtojai nurodė du motyvus, dėl kurių Aliaska priimtina: 1) „Giedrią dieną iš Aliaskos galima aiškiai matyti Sibiro pakrantes“; 2) „Generolas Williamsas Mitchellis, JAV karo aviacijos kūrėjas I D. karo metu yra pasakęs: Kas valdo Aliaską, tas yra pasaulio viešpats!“

Atstovai leidosi įtikinami. Be to, jau buvo paaikškėjusi didžiausiuoju nurodymu karo pabaigos JAV manevrų pamoka. 1950 m. vasarį, prieš minus 50 laipsnių Celsijaus amerikiečių ir kanadiečių kariuomenės manevravo Aliaskoje. Manevrų planas: prieš kario menė iš Sibiro per Beringą bando išiveržti į Amerikos kontinentą.

Kur strategai kalba, ten teisės žinovai turi tylėti. Pagal amerikiečių konstituciją kiekviena unijos valstybė, neatšizvelgiant į jos dydį, siunčia du senatorius. Į atstovų gi rūmus siunčiamas vienas asmuo nuo 200.000 gyventojų arba jų dalies. Todėl Aliaską Washingtono atstovai du senatoriai ir vienas atstovų rūmų narys. Kitais sakant, Aliaskos senatorius kalbės 50.000 žmonių vardu, kai New Yorko senatorius kalba 8 milijonų gyventojų vardu. O New Yorkas jau irgi nėra toliau už Aliaską nuo Rusijos.

Aliaską atrado tik 1741 metais danas Vitus Beringas ir rusas Aleksiejus Chirikovas. Po rusų vėliava. Carų imperija aneksavo tuščius plotus. Iš karto jie vadinosi „Rusų Amerika“, vėliau caro garbei „Aleksandro kraštas“, rusiškai: „Aljoška“. Suanglinali skambėjo: „Aliaska“.

Rusijai ši ledo dykuma visą laiką buvo nemaloni rakštis. Tiesa, jos pakrantės buvo žuvingos, o krašto viduje knibždeje knibždejo žvėrių (kaillių pramonė). Bet to užteiktinai buvo ir Sibire. Rusai bandė Aliaską nusikratyti. 1855 m. jie bandė ją perduoti Ame-

Naujos žvaigždės - Aliaska ir Havajai

rikai. Washingtonas atsisakė pirkti. Vėliau pasiūlė penkis milijonus dolerių. Bet prasiškolinusiam carui to buvo permaža.

Tik 1867 m. Lincoln valstybės sekretorius Williams H. Sewardas nutarė šį šaltą, tuščią kraštą nupirkti už 7,2 mil. dolerių. Jo tautiečiai tyčiojos. Jie Aliaską pravardžiuo „Seward smegenų vauduokliu“.

Tačiau „smegenų vauduoklis“ jau po keletrių metų pradėjo gausinti Amerikos aukso išteklius. Po aukso buvo rasta platinos, pasukui cino, vario, pagaliau anglies ir labai daug naftos. Seward pirkis apsimokėjo šimteriopai.

Tačiau iš tikrųjų Aliaska buvo atrasta tik po 2. D. karo, kai Amerikos spaudoje pasipylė pasiūlymai, kad iš Europos stovyklų į ten reikia perkelti visus pabaltiečius dypukus. Tada ten vyko kareiviai ir technikai. Buvo statomi aerodromai, laivyno bazės, kareivinės, radijo stotys, plantai.

Šiandien Aliaskoje gyvenama lygiai taip pat patogiai, kaip ir kiekvienoje kitoje unijos valstybėje. Anchorage (20.000 gyv.) ir Fairbankso (12.000 gyv.) namai yra izoliuoti ir gerai apšildomi. Nei prile minus 50 laipsnių nereikia niekam šalti. Vasarą, kai termometras ištisas savaites rodo 25 laipsnius virš nulio, krašto vidus virsta pažadėtąja žeme žvejams ir medžiotojams.

Šiandien tik 60 nuošimčių aliaskiečių yra

baltieji amerikiečiai. Likutį sudaro eskimai, aleutai (eskimams gimininga mongolų gentis) ir indėnai.

Jei Aliaskos gyventojų daugumą dar sudaro baltieji, tai Havajai bus pirmoji unijos valstybė su spalvotųjų persvara. Aštuoniuose didelėse ir daugybėje mažų salelių yra tik 33,4% baltųjų. Beveik tiek pat japonų. Likutis tenka grynakraujams havajiečiams, filipiniečiams, korejiečiams, kinams ir įvairiems mažyto kraujo gyventojams.

Nuo 540.000 gyventojų salynas į Washingtoną siųs du senatorius ir tris atstovus. Bet jie jau nebeatstovaus tos strateginės vertės, kuri šioms saloms teko 2. D. karo metu. Prieš karą Amerikos admiralitetas nedavertino strateginės šių salų svarbos. Pasėkos: netikėtas japonų puolimas Pearl Harboure 1941 m. gruodžio 7 d.

Japonų didybės sapnams išsisklaidžius, Havajai, kaip laivyno ir aviacijos bazė, atsitraukė antrojoji eilė. Tačiau kol Jungtinės Valstybės turės reikaltų Tolimuosiuose Rytuose, Havajai liks svarbiu postu.

Anglų keliautojas James Cookas 1778 metais atrado Ananaso salas — 90 nuošimčių viso pasaulinio ananasų derliaus duoda Havajai — ir salyną pavadinė Sandvičo salomis. Jas tuo metu valdė čiabuvių dinastija. Prie 1893 m. revoliucijos, kurios metu buvo nuversta karalienė Liliuokalani, JAV taip pat

buvo prikūlusios pirštus. O po penkerių metų jos jau atvirai dalyvavo, Havajų respublikai prisijungiant prie JAV.

Havajai ir Aliaska jau turi atstovus Washingtono atstovų rūmuose. Aliaska viena, Havajų salos tris. Klausimais, liečiančiais jų teritorijas, jie gali kalbėti. Tačiau balsuoti — ne.

Kai prezidentas savo parašu Aliaską ir Havajus priims į uniją, abiejose teritorijose turės būti išrinkti parlamentai. Jų paruoštoji konstitucija turės būti kongreso patvirtinta. Tik tada Aliaska ir Havajai galės iškilmingai prisiiuti savo žvaigždes prie unijos vėliavos.

Prie Havajų priėmimą jau pasisakė keletas senatorių. Salyno jūrininkai ir uostų darbininkai sudaro didžiausią JAV komunistų organizaciją. Tačiau salų atstovai aiškino, kad toji baimė esanti perdėta. Į Honolulu parlamentą nepateksias nė vienas komunistas.

Kandidatų į žvaigždes jau atsirado naujų. Portorico, kurią 1898 m. ispanai turėjo atiduoti JAV, ir Virgin-Islands (iki 1917 m. danų Mergelės salynas) norėtų būti 51-ja ir 52-ja unijos valstybėmis.

Tačiau abi nepadedą strategijai. Karibų salyno JAV gen.-štabistai dar neatrodo. Be to, Portorico kalba vien ispaniškai, o Virgin-Islande gyvena velk vieni negrai. Washingtonas neskubės svarstyti jų priėmimą.

Gestapo atgimimas

„policijos“ švietimo skyriaus viršininkas. Maskvon jis buvo pašauktas trijų mėnesių specialiam apmokymui. Berlyne jis paliko Erichą Mielkė, 1931 m. Berlyne nuovė du policininkus ir dabar rusų buvo numatytas valstybės saugumo ministerijos sekretoriumi. Abu jie ilgus metus yra gyvenę Maskvoje, vėliau atsidiūrę už gročių ir tuometiniam NKVD šefui Berijai bei gen. plk. F. Kuznecovui, GRU (aktyvus špionažas gen. štabe) viršininkui užtariant, išėję į laisvę. Nes Berija ir Kuznecovas žinojo, kad gerų slaptųjų agentų neadaug esama.

Jau tuoj po Zaisserio išvykimo Mielkė kal kuriems draugams prasiitarė, kad netrukus rytinės zonos nacionalizuotose imonėse galėtų įvykti žymesnių sabotažo veiksmų. Taip ir atsitiko, o rytinės zonos spauda pirmosiomis naujų metų savaitėmis juos smarkiai išpūtė. Reikėjo viešumą nustebinti, nes liaudies demokratijoje tikrasis sabotažas nutylimas. Bet šį kartą viskas buvo taip gudriai surežisuota, kad net Vakarų Vokietijoje o vėliau ir visame pasaulyje, buvo pradėta kalbėti apie „opozicinių sluosnių pogrindinę veiklą“.

Po to pasipylė „spontaniški darbininkų mitingai“. Buvo priiminėjamos rezolucijos ir reikalaujama sustiprinti budrumą sabotažierių ir agentų atžvilgiu.

Sausio pabaigoje Zaisseris grįžo iš Maskvos. Pirmosiomis vasario dienomis vyko eilė slaptų posėdžių, vasario 16 d. buvo įsteigta ministerija, dviem dienom vėliau pareigoms paskirti Zaisseris ir Mielkė. Tai tik pradžia, nes ministerijos uždavinių apimtis yra didžiulė. Ji išdėstyta taip vadinamoose „vykdomuosiuose nuostatuose“, kurių atspaudinta mažiau, kaip 50 egz. Tuose nuostatuose nurodyti tokie svarbiausio naujojo gestapo uždaviniai:

1. Iššifruoti kontrarevoliucines stoves krašte. Čia priklauso SED ir jos organizacijų, liaudies policijos karininkų korpo, kitų keturiolikos ministerijų kontrolė, laišku, telefono ir radijo cenzūra, profesinių sąjungų, „buržuazinių“ partijų bei gyventojų sekimas; gyventojų sekimas vykdomas per namų prižiūrėtojus.

2. Ofenzyvinis politinės įtakos skleidimas ir žvalgyba Vakarų Vokietijoje bei užsienio-čių sekimas Vokietijų Demokratinėje Respublikoje. Čia priklauso aktyvus špionažas, propaganda, streikai, sabotažas, pasirošimai pilietiniam karui, ginkluotų kadru parengimas nepriklausomai nuo partijos, karinių agentų tinklo organizavimas ir būsimoji „liaudies demokratijos kariuomenė“.

3. Užsienio politinių žinių tarnybos sekimas Vokietijų Demokratinėje Respublikoje ir pašalinimas antisovietinio elemento užsieny. Kitais žodžiais: kontražvalgyba ir kova su Vakarų valstybių politinių žinių tarnybomis, kova su socialdemokratų partijos agentais, išjungimas ir grobimas antisovietinio elemento tiek vakariniuose Berlyno sektoriuose, tiek Vakarų Vokietijoje ir visuose vokiški kalbančiuose kraštuose, įskaitant ir Sveicariją.

4. Špionažas ir sabotažo sekimas Vokietijų Demokratinės Respublikos ūkyje: imonių apsauga, imonių kontražvalgyba, darbininkų darbingumo ir privatinų ūkiniu manipuliacija kontrolė.

5. Špionažas ir sabotažo sekimas Vokietijų Demokratinės Respublikos transporte. Čia priklauso rusų reparacijų traukinių apsauga, susisiekimo kontrolė.

6. Ypatyngasis kvotų ir atstovavimo prokuratūroje aparatas. Šis skyrius įsijungia tada, kai kriminalinė arba viešoji „liaudies policija“ nusikaltime konstatuoja politinius motyvus.

Naujosios ministerijos struktūra sukirta Maskvos pavyzdžiu ir panaši į Himlerio aparatą. Berlyne veikia „valstybės saugumo ministerija“. Provincijų sostinėse — Potsdame, Schererne, Halleje, Weimare, Dresdene — „valstybės saugumo nuovados“. Apskriti miestuose — „valstybės saugumo tarnybos punktai“. Kiekviename kaime — specialus šios „tarnybos įgallotinis“.

Nors saugumo ministerija į savo veiklos sritį įtraukia ir Vakarų Vokietiją, arba, galima sakyti, „dar neužimtuose Vakaruose“ numato svarbiausią savo veiklos dirvą, tačiau šia kryptimi viskas dar tebėra planavimo stadijoje. Dar neveikia nei viena „slaptųjų vadoviečių“, kurios numatytos steigti Hamburg, Hannover, Essene, Frankfurte, Karlsruheje, Stuttgarte ir Münchene. Ir patikėtinų vervavimas Vakarų Vokietijos radijo stotyse, kurį Zaisseris savo įžanginėje kalboje vasario 18 d. itin pabrėžė, dar nėra toli pažengęs. Laikiniai jis turi remtis įvairinėmis Vokietijų Demokratinės Respublikos organizacijomis, kurios veikia ir Vakarų Vokietijoje: FDGB, Kulturbundu, Tautinio Fronto biuru ir t. t.

Zaisserio pozicijos nepaprastai stiprios. Jis nepraleidžia nė vienos progos, savo draugams to nepabrėžęs. Neseniai jis pasakė, kad galis, jei tik noris, areštuoti kiekvieną ministerį, įsibrauti į kiekvieną ministerių posėdį, patikrinti kiekvieno politbiuro portfelius.

Kur Zaisserio galios ribos baigiasi, nežino net pats ministeris pirmininkas Grotewohlis. Galbūt tai žino Ulbrichtas. Tačiau ir jis negali žinoti, kiek tiki rusai Zaisserio informacijomis. O galbūt nė pats Zaisseris nežino, kam dar naująją gestapo laidą rusai panaudos.

Ketveri kovos metai (4)

Buvo pirmoji liepos savaitė, kai gen. Clay, atstovaujantis gen. Eisenhoweri, Robertas Murphy, Eisenhauerio politinis patarėjas, ir kiti nuskrido Berlyną dalyvauti pirmajame oficialiame karinių gubernatorių pasitarime.

Tada jau ir prancūzai gavo atskirą sektorių. Jiems buvo atiduoti iš britų sektoriaus išskirti Reinickendorfo ir Weddingo rajonai; tačiau į konferenciją jie nebuvo įsileisti, nes nebuvo norima įžeisti sovietus, kurie buvo užmiršę prancūzus į šią konferenciją pakviesti.

Jeigu Berlyno likimas jau ir anksčiau buvo abejotinas, tai šio susitikimo metu, liepos 7 d., tai buvo užantspauduota.

Gen. Parksas buvo mane prašęs paruošti bendrą planą, nurodant sovietų siūlomos sąjungininkų komendantūros pagrindus ir mūsų sąlygas Berlynui bendrai administruoti. Šiandien nėra prasmės plačiau apie tą nelaimingą planą kalbėti bei konstatuoti, kad jame buvo teisingai pramatyta tai, kas vėliau atsitiko.

Savo planus grindėme prielaida, kad bus klausimams, dėl kurių su sovietais niekada nesusitarime. Plane buvo ir reikalavimų, kuriuos mes statėme sovietams. Neįveikiamų priešingumų atvejis mes siūlėme, kad kiekvienas komendantas išvadys pasidarytų pagal situaciją savame sektoriuje ir atitinkamai veiktų. Mes buvome pasiryžę nenusielti, jei sovietai vetavimu bandytų mūsų darbą trukdyti.

Generolas Clay atmeta

Atidavęs planą, betiksliai klaidžiojau po mūsų vyr. būstinę, laukdamas kol abu gene-

rolai baigs savo pasitarimą, kai staiga buvau pašauktas į pasitarimų kambarį.

Buvo kaip tik kalbama apie mano paruoštąjį planą. Generolas Clay gana atvirai davė gen. Parksui suprasti, kad jis tuo planu nesą patenkintas ir nė negalvojęs sostinę administruoti pasidalinimo pagrindais. Clay reikalavo, kad visi klausimai, liečiant Berlyno administravimą, būtų išspresti visų keturių sąjungininkų vienu balsu. Būdamas mažu pulkininkėliu tarp aukštųjų karinių bonžų, aš nedrąsiai kreipiausi į gen. Parksą:

— Jei aš turėčiau teisės ką nors tuo klausimu pasakyti . . .

Bet niekas manęs neklausė. Tada iškišau savo galvą į liūto nasrus ir energingai užprotestavau:

— Planą žinau labai gerai, nes aš jį paruošiau pagal man duotus duomenis bendrus nurodymus. Generolas Parksas visai negalvoja amerikiniame sektoriuje įsteigti atskirą imperiją. Pagaliau gi mes komunistų visai nepažįstame. Iki 1932 metų mes neturėjome su jais jokių diplomatinių santykių. Bus daug klausimų, kurių negalėsime išspresti vienu balsu, pvz. religinių ir švietimo problemų. Anglai, prancūzai ir amerikiečiai gali susitarti dėl milijonų dalykų, bet bus daug problemų, kurioms sovietai nepritaris.

Clay atidžiai stebėjo mane. Aš pasijutau, kaip įžūlus uniformuotas berniokas šioje olimpinėje visa žinančių generolų draugijoje.

— Tamsta labai klysti, — pasakė jis šaltai. — Aš kaip tik esu grįžęs iš Washingtono, o ten tikrai yra nusistatyta Berlyną administruoti vienaalytiškumo pagrindais.

Jis pasakė dar ir daugiau. Jei nebūčiau žinojęs, kad didysis karys Clay veikė pagal įsakymus, aiškindamas mūsų politiką, būčiau netylėjęs. Tačiau juo ilgiau pasikalbėjimas tęsėsi, juo man darėsi pikčiau, nes aš pamaciau, kad Clay ir kiti, kurie atmetė mano ir Parkso planą, jo vietoje negalėjo duoti naujo. Šie vyrai buvo įgalioji dalyvauti nepaprastai svarbioje konferencijoje dėl Berlyno ir jie vyko, tarytum susipažinimo vakarienėn su sovietais.

Šio pasitarimo metu praradome tiek laiko, kad vėliau kaip pamišę turėjome lėkti per miestą, norėdami laiku pasiekti sovietų vyr. būstinę. Kai su kelių minučių pavėlavimu įžengėme salėn, mūsų jau laukė Zukovas, Sokolovskis ir kiti. Zukovas sėdėjo stalo gale, o Sokolovskis jo kairėje. Už jų stovėjo grupė sovietų specialistų visiems svarbiems administravimo klausimams — pradedant anglimis, maitinimu ir baigiant transportu.

Amerikiečiai susėdo dešinėje stalo pusėje, o anglai — kairėje. Nė viena šių delegacijų nebuvo atsigabusius jokių specialistų.

Zukovas tuoj atidarė susirinkimą:

—Mano ponai, turbūt pradėsime nuo darbo tvarkės?

Abi delegacijos, atrodė kiek nustebintos. Jei jos iki tol galvojo, kad ši konferencija būsianti tik susipažinimo vizitas, tai greit realybė šias iliuzijas išsklaidė. Buvo aišku, kad abeji atvyko nepasiruošę. Mes neturėjome jokio plano. Anglai, savo sektorių perėmė žymiai vėliau už mus, taip pat neturėjo, o pirmasis darbotvarkės punktas buvo komendantūros steigimas.

Anglų ir amerikiečių atstovai dar labiau nustebė, kai Zukovas staiga ant stalo metė popierio lapą, kuriame buvo trumpai drūtai parašyta, kaip komendantūra turi būti steigiamas. Žinoma, būtina sąlyga buvo veto teisė: „nutarimai priimami vienu balsu“.

Pradedame su rusų sąlygomis

Parksas atsisuko į mane:

— Frankai, pasišauk vertėją ir peržiūrėk tą raštą.

Jau buvau su vertėjais beinas į prieškambarį, kai sovietai apsižiūrėjo, kad aš esu pulkininkas. Jų karininkas buvo taip pat pulkininkas. Jis buvo atšauktas ir pakeistas generolu su žvaigžde. Tai buvo tipingas sovietinis žestas: jie norėjo nugalėti laipsniu.

Grįžęs į pasitarimų kambarį, raštą perdaviau generolui Clay, kuris, pusiau atsisukęs, paklausė:

— Tvarkoj?

— Na, — tariau aš, kaip juridinis dokumentas — šiek tiek dvoklia, bet kaip žaliava tam, apie ką kalbėjote — tvarkoj.

Clay išsiėmė savo parkerį ir pasirašė, duodamas suprasti, kad jis nė nemanys ginčytis dėl kablelių, taškų ar ko nors panašaus.

Mes norėjome su sovietais gyventi gražiau, ju ir buvome pasiruošę pradėti jų padiktuotomis sąlygomis.

Aš tikiu, kad ši scena gerai pavaizduoja tą politiką, kurią mes vykdėme Berlyne daug mėnesių, darydami viską, kad sovietus patrauktume savo pusėn, kad išsklaidytume jų nepasitikėjimą, kad juos įtikintume, jog esame jų draugai. Net pats Henry Wallace geriau nebūtų sugebėjęs. (B. d.)

Lietuvos parlamentarizmo pradžia ir galas (10)

Nekrologas 1922 m. konstitucijai

Jei tautininkų organo vedamajame palyginti santūriai kritikuojama mūsų politinio gyvenimo praeitis, tai tame pačiame numeryje paskelbtas V. Gustainio straipsnis „Pagalvokime“ yra neabejotinai mūsų parlamentinio režimo, konstitucijos ir partijų nekrologas.

„Atstatydami nepriklausomos Lietuvos valstybę, — rašo Gustainis, — mes buvome priversti tuojau duoti jai politinio susitvarkymo nuostatus, kurių ribose galėtų valstybės gyvenimas toliau plėstis...“

Niekas netvirtins, kad mūsų politinį gyvenimą lydi sveikieji reiškiniai. Kad ir tos visos liūdno priežastys, kurio priedė mūsų kraštą prie radikalaus gydymo, parodo, jog ligšiolinis mūsų politinio gyvenimo sutvarkymas nebuvo sveikas.

Ir kaip jis galėtų būti sveikas, kada jį imasi gydyti tam darbu nelabai tikę asmenys — mūsų politinės partijos, daugiau žiūrincios savo centrų komitetų naudoms, bet ne valstybės labo? (Būdinga, kad išimtis nedaroma ir krikščionių blokui. Visi pabraukimai mano. Chr.)

Pagalvokime, kokių būdu ir kuriais motyvais dabartiniame mūsų selme yra pusdešimtos frakcijos, arba dešimtos partijų? Kokių reikalus iš tikrųjų gina mūsų gausingosios partijos? Ar Lietuvos gyventojai yra susiskirstę taip skirtingais luomais, kad jiems visiems atstovauti reikia tiek daug atskirų politinių partijų? Vis tai yra klausimai, kurie kyla kiekvieno galvojančio piliečio samoneje.

Iš kitos pusės mūsų seimas, kurį sudaro partijų išrinktieji atstovai pirmoje eilėje, rodo, yra visos valstybės reikalų vyriausiasis sprendėjas. Bet praktikoje jo grupės dažnai parodo, kad joms rūpi ne tiek bendrieji valstybės reikalai, kiek savo partijų užnamių. Ypač aiškiai vadinaujanči opozicija tik ir stengėsi prisirinkti sau argumentų, kad kiti rinkiniai iš jos galėtų padaryti poziciją.

Nuolatiniai barmiai tarp pozicijos ir opozicijos, noras poziciją sugriauti, taip ir kyšoja iš seimo darbų. Čia dažnai partijos ir jų atstovai nesivaržo net paprasčiausio padarumo ir moralės dėsniais.

Nors valstybės konstitucijos 22 paragrafas sako, kad seimą sudaro tautos atstovai, bet mes visi gerai žinome, kad jį sudaro partijų atstovai. Todėl tas konstitucijos paragrafas yra vien tuščia frazė.

Emus kalbėti apie dabartinę mūsų konstituciją, kurią politiška prietarangi žmonės no-

ri laikyti neliečiamu stabu, ateina liūdnu minčių į galvą.

Juk ta neliečiama „šventa“ konstitucija remiantis buvo sudaryta liūdno atminties valdžia, kuri mūsų kraštą buvo atvedusi į negarbingos pražūties angą.

Mūsų konstitucija priimta pradžioje nepriklausomos Lietuvos gyvenimo, kada jos autorai dar neturėjo reikalingo valstybės vyrams pritarimo, aišku negalėjo numatyti kaip ateityje mūsų krašto politinis gyvenimas reikšis.

Tačiau steigiamasis seimas, tarėsi pasisavinęs aukščiausios išminties teisę, tą pačią konstituciją taip apsaugojo 103 paragrafu, kad jos normalus pakeičimas dabartinėse sąlygose tiesiog neįmanomas, nors jo reikalingumas visiems galvojančioms yra paaiškėjęs.

Mūsų garbingieji karžygiai, gelbėdami respublikos gyvybę p. m. gruodžio 17 d. parodė, kad dabartinės konstitucijos tabu kilniausiems tautos darbininkams nėra privalomas, juoba kad jis lengvai galėjo tapti respublikos mirties priežastimi.

Ne vieta šičia nagrinėti dabartinės konstitucijos blogumą, kai kurie jos logiški nenuoseklumai. Svarbu išskirti mintį, kad dabartinė konstitucija reikalinga didelio pertaisymo.

Pertaisius konstituciją, savaime turėtų pakilti ir mūsų politinių partijų tradicijos. O dabartinės partijų tradicijos nėra geros. Mūsų politinių partijų kūrimas dažnai pareina nuo atskirų asmenų, kurie nori politinėje arenoje patenkinti tai savo ambicijas, ar materialinio būvio reikalavimus, ar padėti įsikūnyti kuriai nors idėjai, kad ir neturintys realaus pagrindo.

Tuo tegalima išsiskirti, kad rinkimų metu atsiranda po 30 sąrašų kiekvieno rinkimų apygardoje.

Kad ligšiolinė rinkimų sistema su „visagalintia“ demoralizuojančia agitacija žmonėms yra iki gyvo kaulo įgrisusi, tą išreiškia iš provincijos ateina balsai, kurie sako: „Jei teks dabartinis seimas paleisti, tai tegul respublikos prezidentas nesisukubina tuojau skirti naujus rinkimus. Tie rinkimai tiek daug kaštuoja ir savo agitacijomis žmones tiek daug privargina, kad beveik niekas kaimuose dabar naujų rinkimų nenori. Visi jau įsitikino, kad partijų agitatorių pažadai niekada nebuvo įvykdomi.“

Si aplinkybė irgi verčia pagalvoti apie konstitucijos keitimą“.

Sitie tautininkų balsai ryškiai parodė jų norus. (B. d.) Chronos.

Grįžęs iš TSRS pasakoja

„MANDAGUS“ SVEDAI ISDUODA BOLSEVIKAMS. „NUŠOVĖ MANO SESERĮ“. PANEVEŽYJE. KAZACHSTANE. APIE SUSTIPRINTAS SIENAS. GINKLUOJA MOKINIUS. RUSAI RUOSIASI KARUL PASKUTINIS POLITRUKŲ ZODIS.

Kai Nikodemus Dusietis po šešerių nesimptomato metu, dabar grįždamas iš bolševikų karo belaisvės, praskleidė marškosnes savo tėvų kambarėlio duris vienoje iš nedaugelio dar pasilikusių tremtinių stovyklų Vokietijoje, jo nepažino nei tikrasis tėvas, nei motina, nei suaugusi sesuo. Tik viena jaunesnioji sesutė, tada buvusi devynerių metų, atpažino jį ir, apsikabinusi apie kaklą, sušuko: „Nikodemus sugrįžo!“ Tai buvo maloni šeimos šventė, kurią tepatiria reta iš gausių išblaškytų tremtinių šeimų.

Po to visi kaimynai ir nekaimynai apspitome Nikodemą, klausinėdami naujienų iš anapus.

Nikodemui 1944—1945 m. teko kariuoti prieš bolševikus. Kurščių fronte pateko į rusų belaisvę. Surinkimo punkte juos saugojo vienas NKVD-istas. Keturių belaisvių grupė (jų tarpe ir mūsšikis) dirbo sunkius darbus uoste. — Po to lietuvius P. susirado lenktinį nulūžusį ir surūdijusį peilį. Menkas tai buvo ginklas, bet lietuvio P. rankos tvirtos. Greitai NKVD-isto nebebuvo.

Mūsų rankose buvo vienas geras nužudytų šautuvais, priešais akis miškas. Čia mus

gaudė grupė NKVD-istų su šunimis ir automatais. Lietuvius P. nudėjo šunį ir bolševiką, bet ir pats staiga surinko: Gelbėkit, pakilkite į pilvą! Deja, mes nieko nebegalėjome padėti. Paėmę iš mirtinai sužeisto P. šautuvą ir iš kritusio bolševiko automatą, ėjome Ventpilės uosto link. 8 dienas nieko nevalgėme ir negėrėme. Pasiekę tikslą patyrėme, kad įvykusi Vokietijos kapituliacija.

Pasistiprinę uoste susiradome motorinį laivelį. Nedidelis jis buvo, naudojamas pakraščio susisiekimo reikalams. Keturiške pamėginome išplaukti į Baltijos jūrą, Kelionė buvo varginga. Kai atsidūrėme atvirame vandenyje, kiekviena banga pripildavo didžiąją laivelio pusę vandens. Mes tuojau vandenį išpildavome, bet greitai užeidavo kita banga ir vėl apsemdavo. Laime, laivelis buvo greitas ir mes tekojovome tarp gyvenimo ir mirties tik 2½ valandos. Po to išvydome Svedijos krantus.

— Ar malonūs buvo švedai?

— Taip, labai malonūs. Mus visus priglaudė, pavalgydino. Gyvenome stovykloje ir nieko mums netrūko.

— Tai kodėl atsidūreite Rusijoje?

— Tie patys malonūs švedai mus, internuotus karius, labai maloniai išdavė sovietams. Aš, drauge su 30.000 vokiečių karių, kurių tarpe buvo daug latvių, oštų ir šiek tiek lietuvių, buvome susodinti į rusų laivus. Malonūs švedai aiškino, kad tokia jau esanti tarptautinė teisė ir kad rusai mums nieko nedarys. Bet nevisi tuo tikėjo. Daugelis atsisakė sėsti į laivus, bet buvo ten prievarta nugabenti. Po to nevienas persiplovė sau gyvas, korėsi, pivėsi ir kitu būdu žudėsi. Kai pagaliau sukūšio į laivus, ir jie ėmė toli nuo krantų, nemaža dalis belaisvių šoko į jūrą. Taip, gyvenimas buvo negailestingas, — pasakoja Nikodemus.

— Atgabeno mus į Liepoją, o čia apklausinėjo, tardė. Aš apsimėčiau esąs vokiečių, nežodžio nesuprantas lietuviškai ir rusiškai, nors šias kalbas ir gerai mokėjau. Man pavyko puikiai savo rolę atlikti. Tuo tarpu, kai iš šio transporto pabaltiečius atrinkė NKVD agentai išvežė nežinoma kryptimi (visi kalbėjo, kad balsam likimul), mus paskirstė darbams. Mano paskyrimo vieta buvo Panevėžys. Jį pasiekti turėjome pėsčiomis. Ėjome 400 kilometrų. Mus varė NKVD-istai su šunimis. Kas pavargdavo — pribagdavo, kas bėgdavo — našaudavo.

— Kaip ilgai teko čia gyventi, ką dirbait ir ką žinai apie Panevėžį?

— Išbuva 7 mėnesius. Miestas sudegintas ir sudaužytas. Dirbau cukraus fabrike drauge su civiliais lietuvišiais vyrais ir moterimis. Visi jie skundėsi sunkiu savo likimu, nežinia, neišsivadavę esąs lietuvius. Tik vienai lietuvaitei pasisakiau. Ji atnešdavo man retkarčiais valgyti. Kartą atėjo graudžiai raudodama: bolševikai nušovė jos seserį po to, kai ji nepasidavė išprievartaujama.

— Vėliau pasakojo, kad didesnių ūkių savininkus pašalinę iš ūkių ir juos pavertę sovchozais, kolchozais. Buvę ir suėmiami. Tačiau čia daug ko nepatyrė, nes žmonės buvo sentūris, nes nežinojo, su kuo kalba.

— Kur gyvenote vėliau?

(Nukelta į 4 psl.)

JAV miestuose pasižvalgius

(Pradžia Nr. 14)

Už tat ypač europiečiui įdomu pakilti į kitokias dvasinio poeto vietas — muziejus, bibliotekas ar net vienintelę operą. Ir reikia pripažinti, kad šis didžiulis miestas ir šiuo atžvilgiu patiekia daug ką matytino ir net nuostabaus. Iš keliolikos muziejų — Metropolitan Museum of Art savo didumu ir sukrautų meno turtų apimtimi vertas ir specialios išvykos į New Yorką. Kaip ir kituose JAV miestuose (Boston) ir čia vyrauja Art. ir Tol. Rytų rinkiniai (Egiptas, Japonija ir t. t.), kokį be abejo neturi koks europinis muziejus. Lankynti ir kiti muziejai, tačiau, norėdamas juos bent „apibėgti“, turėtum galėsi savaitę ar net daugiau. Verta dėmesio ir Viešoji New Yorko Biblioteka (apie 5 mil. tomų) su savo 3 aukštais visai dingstanti 5 Avenue dangoraižiu pavėsy. Metropolitan Opera — šiuo metu ji sezona baigė ir gastroliuoja po įvairius miestus — aplankyti įdomu, nes juk diriguoja žymūs dirigantai (E. Cooper ir kt.) ir dainuoja iš viso pasaulio surinktos vokalinės pajegos, tačiau... jei pažįstamas ar draugas sugebės bent pora savaičių anksčiau parūpinti bilietus. Vienintelė JAV operą yra kas lanko, kad ir iš 8 milijonų gyventojų. Tas pats ir su gausiais koncertais, kuriuose dalyvauja garsūs pasaulio muzikai.

New Yorkas daug ką vilioja ir daug ką ten galima rasti matytino. Pvz. įdomu atsidurti kinų ar negrų kvartaluose, pereiti vaikų — vad. apleistų sielų gatvę Boveri, stebėti tiltus, automobilių tunelius po Hudsono upe. Net ir gatvėmis vaikščiodamas turėsi malonumo mesti žvilgsnį į vitrinas, sklandžiai judančią automobilių ir autobusų masę, bėgalo spalvingą, tarptautinę praėivių minią. Susidursi ir su kitais neįprastais vaizdeliais, kur ties kuria nors krautuve vaikščios su plakatais streikuojantieji tarnautojai ir su keiksmiais palydęs klientus. Tačiau visumoje bendras išpūdis — įdomu pasižiūrėti, tačiau

dirbtina, be sielos, kurią randame Europos miestuose, šalta pasaulinė metropolija. Ji nuostabi, liudijanti žmogaus genijų, ypač technikos srityje.

Washingtonas — jau visai skirtingas miestas. Tai bene pats europietiškausias JAV miestas, neturįs visos eilės būdingų kitiems didmiesčiams bruožų. Tiesa, namų 5—10 aukštų daug, tačiau ne vieno dangoraižio. Jei New Yorke ir kitur gražesnius iv. stiliaus pastatus visai nustelbia šalia jų išdygę dangoraižiai, tai Washingtone kiekvieni rūmai turi erdvės, o jais nusėtas visas miesto centras. Valdžios pastatai, ambasados, pasiuntinybės, muziejai, universitetai, bibliotekos — visi jie šiam miestui teikia ypatingą pobūdį — politinio ir kultūrinio miesto — sostinės charakterį. Visus pastatus vainikuoja B. Rūmai ir Kapitolis, kuriame posėdžiauja kongresas ir senatas. Ir ne tik patys pastatai, dangoraižiai nenustelbti, atkreipia Europos atvykėlio akį, bet ir visa aplinka — daug parkų, gėlynų, paminklų, tvenkinių. Visa tai gerų architektūrų susieta į darnią, harmonišką visumą. Ir gatvėse judėjimas mažesnis, kaip kitur (įdomu, kad beveik visos kitur išimti iš apyvartos tramvajai) ir žymiai mažiau matyti tos biznieriškos atmosferos, kaip New Yorke. Washingtonas nenubėtas technikos prašmatnumais, bet už tai duos pakankamai progų aplankyti meno įstaigas ar mokslo vietoves. Tautinė meno galerija su daugiausia turtuolių sukrautais rinkiniais (gausi tapyba). Kongreso biblioteka, viena didžiausių pasauly (8 mil. tomų ir 2 mil. rankraščių). Sekspyro atminimui skirtas muziejus ir eilė kitų pastatų, darančių gerą išpūdį, ne tik iš išorės, bet ypač vidujiniu įrengimu. Prez. Trumano būstinė — Baltieji Rūmai — tuo metu remontuoti — krepia dėmesį ypač savo kuklumu. Kapitolis — jau žymiai dėkingesnis ir gražiai apšviečiamas vakarais. Visa eilė pastatų neo-klasikinio stiliaus. Tat teikia miestui savotišką bruožą

ir vietomis, rodo, jauties, stovėdamas prieš Akropolio pastatus. Washingtonas, reikia pripažinti, gražus miestas ir europiečiui žymiai mielesnis už kitus JAV miestus. Sakoma, balandžio mėn. jis paskęsta žieduose ir tuomet jis žavingas. Sitam vašingtoniečių tvirtinimui galima tikėti.

Įdomus jis dar tuo, kad jame daug matyti negrų, net veikia negrams skirtas universitetas ir nedaug žydų tautybės žmonių, tuo tarpu kai kitur jie sudaro dominuojančią masę (ypač New Yorke). Svetimšaliai daugumoje sudaro ambasadų ir pasiuntinių personalą ir tai teikia taip pat miestui savotišką atspalvį. Visos diplomatinės būstinės daugumoje susibūrusios vienoje gatvėje — Lietuvos pasiuntinybės 3 aukštų stilingi namai daro gražų išpūdį, ne kiek neatiliekdami nuo kitų valstybių pasiuntinių ir kai kurias dar pralenkiami. Pagaliau verta pažymėti, kad Washingtonas dar ir tuo skiriasi nuo kitų vietovių, kad čia visai nežymi lietuviška kolonija ir vos tik keletas tremtinių. Tautinių švenčių minėjimai rengiami drauge su kitais baltiečiais, o menininkai pasikviečiami iš netolimos Baltimorės.

Iš Washingtono vėl atgal į New Yorką su jo „lietuviškuoju“ Brooklynu (savo kultūrine veikla šiuo metu tai viena pirmaujančių lietuvių kolonijų), gl iš jo dar šiuos į Bridgeportą, Hartfordą, Worcesterį. Miestai, kaip kiti — vienodi, neplaningi ir... nešvarūs. Išimti gal sudaro tik Hartfordas — nors nedidelis, tačiau, palyginti, gražus ir švarus miestas, šiuo metu Connecticut valstybės sostinė. Visuose tuose miestuose verda amerikoniško tempo gyvenimas, gatvėse įprastai preciziniai juda automobilių vartinės. Juda ir visur mažiau ar daugiau gyvos ir energingos lietuviškos kolonijos su vis ryškesnėm kraujo injekcijom — tremtinių įsiliejimu į vietos kolonijų veiklą. Tačiau kaip atrodo toji veikla, jau ne be šio straipsnio uždavinys.

V. Rimvydas, Boston, Mass.

Ūkininkams garantijos į JAV

BALF iš NCWC turi 60 garantijų lietuviams su šeimomis vykti į JAV.

Ūkininkai, norį šiomis garantijomis pasinaudoti, tesikreipia į NCWC prašydami pasikirti nevardines garantijas ūkio darbams į Ameriką.

Apie išregistravimą prašome greit informuoti BALF Europoj München 27, Rauchtstr. 20.

BALF Europoj

Atsiųsta paminėti

AIDAI, mėnesinis kultūros žurnalas, Nr. 2. 1950 m. vasario mėnuo. Leidžia Tėvai Pranciškoniai, Kennebunk Port, Maine, USA. Redaguoja Ant. Vaičiūlaitis, 2087 N. Main Ave, Scranton 8, Pa. Vokietijoje gaunami pas P. Jurkų, Schwab. Gmünd, Bismarckstr. 1.

Puiglis Andriusis

Copyright 1949 by Herbert Eisentraut, Tübingen

Didmiestis po pietų kryžiumi (31)

IS RASOMOS KNYGOS „AUSTRALIJA KVIEČIA“

Australai pagrįstai gali didžiulius Sidnejaus uostu, kuris yra gal gražiausias ir patogiausias visame pasaulyje. Tai Dievo tam tikslui sutverta įlanka, išraižyta šimtais fjordų, vingių vingelių su uolingais staigiais krantais, kuriuos dengia miškai, pribarstyti vasarnamių. Čia gyvenimas yra tikra dangaus palaima, jeigu retais kartais nesutrukdė polsio juodoji arba tigrinė gyvatė. (Uosto įlankos ilgis — tik 13 mylių, bet vingiuotojo kranto linija — 188 mylių). Tai yra buruotojų, žvejų ir... ryklių rojus. Vienas gelbėjimo komandos vyras, silpnas žilvėlis motorlaiviu per uostą pasigyrė matęs 60 egzempliorių. Okeaniniai didžiuliai tiesiai atplaukia prie vilnų sandėlio durų, sirenos žvilpuku pažadindami iš miego sargą.

Viename įlankos krante išsitęsęs botanikos sodas, kur auga laisvėje bananmedžiai (žydi, bet nesubranda vaisių), turbūt, viso pasaulio palmių giminė, kavos medeliai, gigantiška žydi Strelitzia Regia, spalio mėnesį išsiskleidžia magnolijos (kai Tübingene dreba jų nuogos šakos rudeno lietuose). Šiame Dievo ir žmogaus rankos sode sidniejičiai, prisiekę buterbrodininkai, mėgsta lesinti jaukius balandžius, mėgsta taip sau prisidurti ant nukirptos vejės. Giedri įlankos vandens prismaigstyti burliavimai, palmės, araukarijos, cikadų triukšmas, — kaip gražu saulėtą vasaros dieną čionai patinęti ar užsimiršti, kad esi... naujasis australas.

Kitoje uosto pusėje mouroja Tarongos

žvėrynas, kur paviljonai įrengti kalno uoloje, o taip pat akvarijumas, iškalta net trimis aukštais. Čia iš elektra apšviesti nišų, pripildytų vandens prie stiklinės sienos kalšioja snukius nuostabios Pietų jūros žuvis, įsiurbia čiulptuvais oktopas, pažvelgia kartais žmogaus veidą primeną gyvaitį, vartosi lyg spalvingom skarom susisupusios žuvis — peteliškės. Kalno šlaituose po eukaliptų šakas karstosi simpatingai tingios kaolos, kurių akloji žarna virš 3 m ilgio, juokliškai šokuoja pasispirdamos uodegomis kengūros.

Gal jausiausias Sidnejaus kampelis — botanikos sodas su jo tęsiniu Domain parku, kuriuos atidalina Mitchell bibliotekos kolonados su varinėmis reljefo durimis, vaizduojančiomis Australijos čiabuvių gyvenimą ir užsiėmimus. Priešais Sekspyro paminklas su jo herojų figūromis ir citata: Baigtos linksmybės... Šioje linksmoje gamtos aplinkoje graboriška citata padvelkia disonansu. Domain sodas yra ta pati sąvoka, kaip londoniškis Hyde parkas. Sekmadienį čia gali kiekvienas bliurbti, kas tik jam muša į galvą, jeigu tam suranda vieną kitą klausytoją. Šį anglosaksų demokratinį paprotį dabar mikliausiai išnaudoja „laudies demokratai“, per priešrinkiminius mitingus surengdami darbiečių ministeriams tokias kakofonijas, jog kartą buvęs „mūsų“ ministeris pagrasino visus komunistus sukisti į koncentracijos stovyklas.

— Staukit jūs, dingo šunų ruja, — gra-

sino ministeris į surežisuotus triukšmadarius.

Kaip ten bebūtų, bet vis dėl to gražų, kai kabineto ministeris nebijo susiimti už krūtinę su savo liaudimi, pasirengęs ne tik tiktai plojimams ir valiavimams.

Sidnejaus parkuose gulėti ant žolės galima, bet miegoti — negalima. Pats mačiau, kaip stoties parke civiliai špiegai pažadino vieną tokį miegalį ir nusiakėjo į mašiną. O gal vargšas turėjo ir sunkesnių nuodėmių, negu miegojimas viešojoje vietoje?

Pačioje uosto širdyje Circular Quay, vieno didžiausių pasaulio uosto judriausioje dalyje ne smuklės dominuoja, bet jūrininkų misijos namai, kur galima atsigeriti limonado ir pieno. Keletas viešų barų krantinėje, kaip visur, uždaromi šeštą valandą po pietų, todėl ir spalvingo jūrininkų gyvenimo puslapis išplėstas iš šio milžiniško uosto dideronaščio.

Australai didžiulias 2 mylių tiltu per įlanką, kuris kaštavęs 10 mil. svarų. Didžiulias ir kartu keikia, nes kiekvienas važiuotais turi mokėti muitą. Daily Telegraph, baigdamas vieną savo vedamąjį, pareiškia, jog pasaulyje yra du Atodūsiai tiltai, vienas Venecijoje, o antras Sidnejuje. Tiltu bendrovė atsiakerta, kad kelevių atodūsiai (vienas kaštuoja 1 šilingą) pasibaigs tik tuomet, kai jiniai išrinkslanti statybą išleistus pinigų. Iš tilto bokšto matyti dieviškas vaizdas. Pacifiko įlanka kaip milžiniškas mėlynas oktopas įsiurbęs savo rankomis tarp uolėtų kalnų, žiemą ir vasarą žaliuojančių. Kaip bitės į avilį, nepailestamai zuja vandenyse argonautų laivai, atplaukdamai ieškoti auksinių vilnių. Nepabaigiamuose pliažuose vizgia tūkstančiai maudyklininkų.

Pasivaikščiojimo išalkinti, užsukame į city valgyklą. Išpūdis tas pats, jei įėjum į traunkinio vagoną. Per vidurį takas, o pasieniais

aukšti atitvėrimai, tarp kurių išpraustas nedengtas stalas. Ne, tai greičiau bažnyčios bobinė su lomkelėmis, nes traukinyje žmonės klega, viešai reiškia jausmus, netgi gerla pastiprinamuosius gėrimus, tuo tarpu kai Sidnejaus valgykloje viešpatuoja bažnytinė tykla. Aukšti atitvėrimai apsaugo valgytoją nuo nereikalingų žiūrovų, išjungia pavojų, kad kieno pikta akis nenuzužūrėtų doros 60 metų mergelės su metilniais plaukais, kad jiniai ir čia rastų namų židinio uždaramą. Valgiai čia yra tie patys, kaip ir Bonegillos stovykloje. Centrinės stoties valgykloje (be lomkelio), radęs valgių sąrašė Vienos šnicelį ir jį tuojau užsakęs, nustebau, kai mergaitė atnešė kapotos mėsos krūvelę su šaukštu bulvinės košės padaže. Kita kartą ten pat užsisakius pagal menu hamburginį steką, mergaitė atnešė kapotos mėsos krūvelę su šaukštu bulvinės košės padaže. Tai kaštuoja per 3 šilingus ir išėini toks pat alkanas, kaip prieš įleidamas. Sriuba dažniausiai iš konservų skardinės išversta į katilą, prisūdyta, pripipirinta lyg negesintas spiritas. Geriausiai galima pavalgyti kiniečių restoranuose, kurių pilnas visas Sidnejus, tačiau tenai lepinant savo gomurį paukščių lizdais, nepakaks vienos dienos uždario ir reikės pridėti kelis šilingus iš rytdienos algos. Graikų valgyklos yra pačios blogiausios, nes čia prie visų blygbių dar prisilaukia nešvara. Pirmos rūšies restoranose valgis taip pat Bonegillos aukštes, tik tenai geresni indai, padavėjai su frakais, ir pietūs programos metu kaštuoja trigubai. Tad imigrantas, norėdamas maitintis gatavai, eina į kontinentalinius restoranus, jeigu jaučiasi, kad tiek uždirba.

Tačiau visų naujųjų australų svajonė namie tęsti savo kulinarines tradicijas, vadovaujant žmonom. Australija sumaišė šeimos

partnerių roles: kas visuomet virėdavo, dabar valgo gatavai, o kas visuomet gatavai valgydavo, dabar turi virti arba mokyti virti. Kiek kartų į dieną kviečiamas ir liudininkas velnias ir perkūnas visuose tuose bendrabučiuose ir palapinėse, kur vyrai turi praėiti varginamą kulinarijos mokyklą. Vienas pasijįstamas, tiesiog patekęs neveltin, pradėjo pirkti kiaušės galvas, kad, sykį išsviręs, turėtų keletai dienų. Pusryčiams jis valgo ausį su šeriais, pietums — snukį riestą, o vakarienei — liežuvį. Tuo tarpu jo žmona, puiki virėja, penkiolika metų jį lepinusi, dabar Uranquintų stovykloje, už 500 klm., turi valgyti iš bendro katilo pusryčiams avienuą, pietums avienuą ir trejųbės vardan — vakarienei avienuą.

Apie pusę penktų Sidnejaus city ir visas miestas patvinsta praėivių mariose. Tai, kiek įkabindami, iš kontorų ir darboviečių grįžta raštininkai bei darbininkai. Barų padavėjai pasirengia visuotinei ofenzyvai atremti. Iki uždarymo (18 val.) teliko pusantros valandos, o alus, kaip minėjome, yra australo antrasis kraujas. Baruose, kurių čia daugiau, negu gatvės kampu, prasideda tokios stumdynės, jog klientai, prisimaušę prie užtvaros, iš karto nusiperka po kelis schooner alaus. Čia neklausiamai, kiek bokalų šiandien yra pasiruošę priimti organizmas, bet tiktai klausiamai, kiek iš viso pavyks gauti. Alaus Australijoje anksčiau trūkstas. Prieš Kalėdas vieno laikraščio anketoje apie šventinius pagedavimus darbininkas sakė: „Mane troškimas būtu turėti Kalėdoms tuziną alaus“. Kai dėl vienos bonkos mušėsi žmonės prieš šventes, Woolloomooloo spekuliantai siūlė kiek tik norint šio nektaro po 5 šilingus (bare — 2 su puse šilingo bonka.)

(Bus pabaiga)

(Atkelta iš 3 psl.)

— Iš Panevėžio išvežė į Estiją. Gaminome naftos produktus. Darbas sunkus, užlaikymas blogas, maistas labai prastas. Gyvenome, kaip paprastai, barakuose. Miegojome ant grindų. Pasiklodavome ir užsiklodavome tu, kuo buvome apsvilkę. Baltinių niekada nekeisdavome. Čia išbuvome iki 1947 m. gegužės mėnesio.

Iš Estijos išvežė į Kazachstaną — Uzbekistaną. Mes gyvenome barakuose, pastatytuose tyrlaukuose, o čia būviai šiaurinėse palapinėse. Nors viskas skurdžiai atrodė, žmonės gyveno ne taip jau blogai. Mat, pati gamta teikia visko, ko reikia žmogui. Ir bolševikų režimas Kazachstane nėra taip smarkus, kaip Lietuvoje. Vietiniai nemėgsta komunistų, nors patys jų ir bijo.

Milžiniški lageriai įruošti šiame krašte. Kai kurie jų tęsiasi 5—6 kilometrus. Tačiau čia suvartų daugelį iš Vokietijos grįžusiųjų rusų. Jeigu tie rusai į Vokietiją priveržiamiems darbams buvo išvartę prievarta, čia gauna tik 2—5 metus priv. darbų, jeigu buvo nuvykę savanoriškai — kita tiek. Visi dirbome laukuose, augindami arbūzus, tabaką, medvilnę, daržoves. Teko girdėti, kad kituose lageriuose gyvena ir lietuviai, deportuoti iš Lietuvos, tačiau susitikti neteko — visus stropiai saugodavo ir drausdavo. Kalbėjau tik su latviais. Kazachstane gyvenau 4 mėnesius.

— O paskui?
— Išgabeno į Maskvą. Dirbome drauge su rusais prie statybos. Senesnieji, kurie atmena caro laikus, visiškai neblogi žmonės. Jie vis žiūrė, ar kas nemato. Tada švelnesni, geresni, duosnėsi darosi. Ir čia gyvenome barakuose. Viename kambaryje 200. Nedavė baltinių ir nebuvo galimybės jų išplauti. Utelių buvo tiek daug, kad niekas nežinojo kur jas dėti. Kartais fabrike senesnieji rusai mums atnešdavo senus marškinius. O tai buvo dovana. Mirtingumas didelis.

Sešis mėnesius pagyvenus, perkėlė į Dniepropetrovską, Ukrainoje. Vieni mūsų čia statė fabrikus, kiti dirbo kasyklose, tretieji kalė ginklus būsimajam karui, kuriam rusai visur smarkiai ruošiasi. Bedirbant teko nukristi nuo netvirtų pastovių. Vienas užsimušė, man perlažė nugarą. Atgavau sąmonę tik po 4 dienų vienoje ligoninėje, kur ir išgulėjau 7 mėnesius. Po to vėl statėme fabriką. Ir pastatėme didžiulį, gražų. Daugumas vokiečių buvo gėri statybos specialistai, technikai. Rusų moterys tikrai turėjo čia lygias teises: sunkiai dirbo didžiausius statybos darbus, kilnojo sunkenybes. Savo kūdikius atiduodavo į komunistų partijos laikomus darželius ir visą savaitę, o kartais ir dvi, jų nematydavo. Gyvenome lageryje. Komendantas buvo žydų tautybės bolševikas, bet geras.
— Kaip iš viso gyvena rusų darbininkas?

— Iki 1948 metų jis gyveno labai blogai: nuolat alkanas, blogai apsirengęs, sunkiai dirbo. Tačiau nuo to laiko darbininko gyvenimas ėmė gerėti. Mat, rusai iš įvairių kraštų prisivogė labai daug turto, prekių, mašinių, net fabrikų. Kai visa tai buvo sutvarkyta, darbininkų gerovė ėmė labai pamažu kilti. Jeigu iki šiol visos rusų moterys nešiojo pilkus uniforminius sijonus, tai dabar ėmė matyti ir margesnių drabužių. Krautuose daug ko galima gauti pirkti, nors tos prekės brangios, darbininkams neįkandamos. Iš viso, laimėjusiam karą rusų darbininkui dar labai toli iki to gerbūvio, kurį turi karą pralaimėję vokiečiai. O apie kurias nors politines laisves nėra ko ir kalbėti.

— Kaip pavyko sugrįžti į Vakarų?

— Mes ir patys gerai nežinome, kas įvyko, rusai staiga pradėjo atleidi belaisvius namo. Staiga mes atvežė į Lietuvos Brastą. Čia buvome leidžiami per tris lagerius. Visuose labai kratė, kad neturėtumėme fotografijų, popierių, užrašų. Visus apklausinėjo MVD. Kai kuriuos sulaukė. Pervaziavome labai stipriai saugomą rusų-lenkų sieną. Čia įsakė išlipti. Kratė lenkai ir kratė labai baisiai. Visus išsodino iš vagonų, iki smulkmenų išžiūrino mus ir mūsų daiktus. Dažnai atardė siūles. Paskui vėl vežė į vakarus. Pervaziavome vėl labai sustiprintą (50 metrų pločio ir 2 mtr. aukščio spygliuotų vielų tvorą) lenkų-vokiečių sieną. Frankfurte a. d. O. turėjome dar kartą pereiti visokias komisijas ir pasirašyti tokį lapą, kuriame daug kas buvo prirašyta; iš to visko atsime tu tik žodžius: „Daugiau niekada nekariausiu prieš Sovietų Sąjungą“. Po to pervežė į vokiečių lagerius ir davė kiekvienam po 50 rytinės zonos markų. Politrukiui mus dar bandė agituoti: „Jūs buvote mūsų priešai, tačiau mes išleidžiame kaip draugus. Pasilikite rusų zonoje Vokietijoje. Tiesa, amer. zonoje jus su-

tiks su tortais, bet ten rasite didžiausią medarbą ir baisų skurdą. Rusų zonoje jus sutiks duona su margarinu, bet čia geriausias vokiečių darbininkų gyvenimas“.

— Ar daug kas pasiliko?

— Labai nedaug kas. Nors daug iš belaisvių rusų zonoje turėjo savo tėvus ar kitus gimines, vaziavo į vakarines zonas. Keturi iš 2.000 susigundė ir įstojo į bolševikinės vokiečių milicijos eiles. Mes dar tebebuvome Frankfurte, o jie jau nešiojo uniformas ir naganus — jau antrą dieną išvarė į tarnybą ir turėjo patuliuoti gatvėse.

— Kaip atrodo rusų kariai? Ar ruošiasi karui?

— Rusų kareiviai dvokia žuvimi, o karininkai kvepalais. Bet praktais nuo retai teprausiamo kūno permuša ir kvepalus. O karui tai jie visi ruošiasi. TSRS-e sumobilizuoti visi 18 metų jaunuoliai kariniam apmokymui. Visur daug kareivinių. Belaisviai ir jų pačių darbininkai stato aerodromus, gamina municiją, šovinius, patrankas, tankus, lėktuvus. Gausus lakūnų mokyklų tinklas. Gimnazijos berniukai ir mergaitės, apginkluoti ilgiais seno tipo rūsų šautuvais, varomi į karinio paruošimo pamokas. Miestuose gausu karių. Jų apšėiai matėme Frankfurte, Leipzige.

— Kaip jautėtės Vakaruose?

— Tik čia laisvai pasijutome ir pirmą kartą po daugelio metų gavome laimės miegoti baltai paklotose lovose. Ir vokiečių ir amer. patarnavimas mums buvo malonus. Kaip nustebome, kai kitą dieną mes pasivijo du iš tų keturių vokiečių, kurie buvo įstoję į „liaudies policijos“ eiles. „Mes greitai pamatėme, koks gyvenimas rusų zonoje“, kalbėjo jie. Tuojau pametėme savo uniformas, perėjome sieną ir atsinešėme štai tik naganus... Rytą dieną atvyko ir likusieji du „liaudies policistai“...

Müncheno lietuvių gimnazija dar tebeveikia

Karui pasibaigus ir aiškėjant, kad ilgesnį laiką teks pasilikti Vokietijoje buvo susirūpinta jaunimo auklėjimu. Münchene prieš penkerius metus buvo įsteigta gimnazija, pradinė mokykla ir vaikų darželis. Šių mokslo įstaigų kūrimo pradžia buvo labai sunki. Tačiau patyrusių ir energingų iniciatorių dėka visos kliūtys buvo nugalėtos.

Anuo metu, kada vokiečių markė buvo menkos vertės, kada atlyginimas už darbą buvo beveik bevertis, į mokyklą susirinko dirbti žymesnieji Lietuvos pedagogai. Jada jie atėjo ne uždarbio ieškodami, bet pasišvėdami lietuviškajam darbui. Subūrę jaunimą į mokyklą, pedagogai susirūpino ir jų auklėjimu už mokyklos sienų. Buvo suorganizuota tautinių šokių šokėjų grupė, futbolo, stalo

teniso ir krepšinininkų komandos. Be sportinių sambūrių įsikūrė berniukų ir mergaičių skautų draugovės. Ypač gražiai pasireiškė mergaičių skautėlių BIRUTES vardo draugovė, patyrusios skautininkės mokyto. Lesevičiūtės vadovaujama. Sportininkų sambūriai daug kartų laimėjo sporto varžybas ir gražiai reprezentavo mokyklą kitataučių akyse.

Praeitais metais pasireiškusi plati emigracinė srovė palietė ir šią mokyklą. Daug mokytojų ir mokinių jau išvyko, nemažai pasirušusių išvykti. Dabartiniam direktoriui Antanaičiui daug rūpešcio sudaro mokyklos išlaikymas. Jis stengiasi, kad mokykla paliktų ilgesnį laiką ir kad lietuviai, kurie dar neturi galimybės emigruoti, galėtų mokykla pasinaudoti. Didelių sunkumų sudaro ir IRO potvarkiai. Gimnazijoje, pradinėje mokykloje ir vaikų darželyje šiuo metu dirba 14 mokytojų. IRO vadovybė atlyginimą skiria tik 3 mokytojams. Vadinasi, 11 mokytojų atlyginimą reikia gauti iš kitų šaltinių. Todėl mokyklai ir pagalba atitinkama suma mokytojų algoms. Taip pat prisideda ir mokinių tėvai.

Sumažėjęs mokinių skaičius, šiuo metu veikia septynios klasės. Kadangi į stovyklą naujų gyventojų neatvyksta, o IRO vadovybė nusistatiusi neemigruojuančius ir nedirbančius iš stovyklos iškelti, todėl netrukus mūsų bendruomenė sumažės ir mokslo įstaigas gali tekti likviduoti. Spokevičius

PRANEŠIMAI

TO JUMS REIKIA

Kiekvienoje šeimoje anksčiau ar vėliau dažniau ar rečiau, kyla sunkumų. Sugyvenimas vyro su žmona turi savo „bėdų“. Vaikų auginimas prideda jų dar daugiau. Maži vaikai maži kryželiai; dideli vaikai — dideli kryžiai“. Atėjus vaikams į keturioliktus ar penkioliktus metus, neretai tėvai nebežino, ką su jais daryti, taip jie persimaino. Tampa tokie nebeklusūs, nebesugyvenami, kad nors iš proto kraustykis! Ir kur gauti gerą patarimą, kas daryti?

Patys vaikai irgi susiduria su sunkumais ir pavojaus mokykloje, darbe, „kompanijoje“. Ateina laikas jiems rinktis pašaukimą, vėl nežinia kas daryti. Vėl klausimas kur rasti gerą patarimą?

Pagaliam vaikui apsišvedo. Pareina į namus marčios, žentai. Ir vėl naujos bėdos. Uošviai skundžiasi marčiomis ir žentais, tie savo uošviais. Negali sugyventi. Kas kalta? Kas daryti? Kur patarimą gauti?

Yra ir kitokių vargų šeimos gyvenime, bet visų čia nesuminėsi.

Tėvai Jėzuitai, matydami, kad šiuo metu dar nėra nė vieno katalikiško laikraščio, kurs tais klausimais sielotus ir nuolatos rašytų, ryžosi savo laikraštyje „Laiškai Lietuviams“ skirti labai daug vietos kiekvienam numeryje lietuviškos, katalikiškos šeimos reikalams. Čia bus gerų patarimų ir tėvams, ir vaikams; ir besirengiantiems į moterystę, ir joje jau bebaigiantiems savo dienas.

Redakcija prašo visus, kurie turi sunkumų moterystėje, rašyti laiškus, kurie bus panaudojami straipsnių rašymui. Visus, kurie turi gražaus laimingo patyrimo šeimos gyvenime, irgi prašo parašyti žodelį.

(M. Past.)

Povelykinės nuotaikos

Maskvos trijų karalių maldykoje, pranešė sovietų telegramų agentūra TASSas užsieniui, — patriarchas Aleksiejus Velykų naktį atlaikė iškilmingas pamaldas. Mat, šiais metais ir stačiatikių Velykos buvo tą pačią dieną. Maldininkų buvę labai daug. Ar po pamaldų senų rusų papročių buvo besisveikant bučiuojami, agentūra nepranešė. Bet jei taip — Judo bučkiai buvo gaminami, taip sakant, masiškai.

Iš Vakarų agentūros pranešė apie blogą orą, viešpatavusį per Velykas. New York'e buvusi net sniego pūga, Londone ir Paryžiuje siautusios vėtrės. Velykų rytą pasirodė laikraščiai daug rašė apie švenčių išvakarėse įvykusias katastrofas, įsidėjo siaučiančios audros sukeltų bangu, nulaužtų medžių, ant seklos išmestų laivų nuotraukas. Apie tarptautinę būklę buvo nedaug rašoma, prieš šventes ministerių veikla sumažėjo iki minimumo. Tik abiejų pusių propaganda veikė. Maskva užsieniui pasakojo apie pamaldas trijų karalių maldykoje, AMERIKOS BALSAS perdavė New York'o arkivyskupo kardinolo Spellmano vėlykinį pasveikinimą lenkų tautai.

Romoje šventieji metai per Velykas pasiekė savo kulminacinį tašką. Popiežius iš viso pasaulio suplaukusiems maldininkams suteikė savo palaiminimą. Jis kalbėjo apie tikrąją taiką, kurios nebus galima pasiekti, iki taika ir ramybė neįsiviešpataus kiekvieno širdyje.

*

Taip tat praėjo Velykos — džiaugsmo ir vilties šventė Rytuose ir Vakaruose. Melas Rytuose — ar Maskvos pamaldas neprėmana tą Judo bučkį, kuriuo jis išdavė savo Mokytoją? Blogas oras Vakaruose.

Tačiau vis daugiau įsijaūs pavasaris žada Vakarų sostinėms gražų orą. Prieš pat Velykas atšvestos Marshallio plano ir Atlanto pakto metinės sustiprino šviesenos rytojaus viltį. Didžioji baimė — ar amerikiečiai nepaliks Europos savo likimui — po truputį sklaidosi, nors, kaip rašė vėlykinis Londoniškis SUNDAY TIMES, Amerikoje dar nevisai išnyko nuomonės, kad Europą reikėtų palikti savo likimui.

JAV politika žada būti pastovesnė, nes prie jos gairių nustatymo vėl pritraukiamas respublikininkas John Foster Dulles. Vargu ar jo dalyvavimas pakeis jos liniją, kurią nusakė savo Kalifornijos kalbose Achesonas ir vėl nustatė grįžtas tarnybon vyr. planuotojas J. Kennanas. Tai juk seno klasinio romėnų dėsnių pakartojimas: si vis pacem, para bellum — jei nori taikos, ruoškis karui. Žinoma, paskutinį to posakio žodį stengiamasi ištartai galimai tyliu. Apie karą kalbėti dar ne madoje. Kalbama tik apie taiką. Šioje srityje Johnas Fosteris Dullesas turi didelį patyrimą. Jo tėvas buvo užsienio reikalų ministras, todėl jis dar jaunas būdamas dalyvavo kaip JAV delegacijos sekretorius taikos konferencijoje. Ne po karo, bet dar prieš karą — Haagoje, 1907 metais! Po tos taikos konferencijos įvyko visa eilė karų, jų tarpe du, bent mūsų supratimu, nemaži, juos vadiname didžiaisiais.

Dulleso paskyrimas Achesono patarėjų turės bent tą naudą, kad užsienio politika bus išjungta iš JAV priešrinkiminės propagandos. Dabar respublikininkai, besirušdami rinkimams, šauktė šaukė, kad visa Washingtono užsienio reikalų ministerija yra tik sovietinių šnipų lizdas. Dullesui su Achesonu aptariant užsienio politiką, tas rinkiminis argumentas turės būti atidėtas į šalį. Achesonui dėl to bus daug lengviau. Mat, jis tėra tik diplomatas, bet ne politikas, kaip pvz. senatorius Byrnes ir neturi tokio autoriteto, kaip kad jo pirmtakūnas Marshallis. Todėl jam buvo sunku atsilaikyti prieš įvairių senatorių kaltinimus, sunku netapti tarptautinių intrigų auka. Turėdamas pašonėje Dullesą jis galės lengviau atsistūsti, tarytum pasiekęs ramų uostą. Čia jis galės ramiau apžvelgti neramų likusį pasaulį. Pasaulį, kuris džiaugsmo ir vilties laukia ateinant iš Washingtono pusės. O. L.

C/Kartotekos skelbimas Nr. 17

Iš JAV ir kitur yra ieškomi šiame skelbime išvardinti asmenys. Ieškomieji ar apie juos žinantieji, malonėkite atsiliepti C. Kartotekai kartu nurodant skelbimo eilės Nr. ir įdedant reikiama kiekį pašto ženklų atsakymui apmokėti.

Siuo adresu: München 27, Rauchstr. 20. C. Kartotekai.

159. K. BULOta ieško sesers Onos Arelinės ir jos sūnaus Juliaus, kilusių nuo Panevėžio.

160. B. Liutikas — ieško kunigo Anupro Bardausko buv. Darbėnų kleb.

161. Julius Vepštas — ieško Jono Vaičkaus apie 50 mt. amž. iš Raseinių miest.

162. Vaclovas Čizūnas ieško Praną Karalių su šeima, Juozą Strolią kompozitorių, Dr. Aleksandrą Dumbrių su šeima

163. Danielius Žasinas ieško Joną, Vilenskį, gim. 1923 m. Melaišių km. Simonių vsč. Kriukų Poviļą apie 30 m. amžiaus iš Salmakundzių vnk., Kupiškio vsč.

164. St. Birzaitė — ieško Gustaitytės 22—23 mt. amžiaus, Vokietijoje dirbo Dresdeno Zeis-Ikonos fabrike.

165. Mrs. Morta Aleknienė — ieško seserį Oną ir sesers vyrą Stasį Radvilą bei vaikus Mortą, Stasį, Valeriją ir Viktoriją, jos brolių Gasparą Abramavičių su šeima, jos pusbrolių Kazį Abramavičių ir pusseserę Mortą Abramavičiūtę, jos pusbrolius Aleksą, Feliksą, Kazį ir Petrą Jokubaičius ir pusseserę Teodorą Jokubaičiūtę.

166. Ana Sosnoska ieško Račių Antaną, gim. 20—23 mt. kil. iš Raseinių, Maurağą (Nauragą) Juozą iš Viduklės. Juškį Joną arba jo vaikus, ir Antano brolio Julijono arba jo vaikų iš Raseinių valsč.

167. Gauti adresai: Gasparui Baltrunui ir Jonui Vaitiekūniui.

LTB C/Kartotekos Vedėjas

*

Alyta Jonas, s. Kazio, gyv. 1728 Menaham St., Brooklyn 27, New York, ieško savo pusbrolio Alytos Alberto, s. Jono, 1945 — 1946 m. gyvenusio Lübecko stovykloje, vėliau tarnavusio amerikiečių darbo kuopoje.

*

Leopoldas PETKUS, gyv. 647 Hastings St., E. Vancouver, B. C. Canada, kilęs iš Tauragės apskr., Gaurės valsč., Analikiškių km., ieško tikslu jiems pagelbėti, Petkų ir Zigelių šeimas, kilusias iš Analikiškių km.

Gerb. Dr. Vydūniui

dėl jo sesers mirties reikiame nuosirdžią užuojautą.

BALFas ir BCT, Detmolde

1950 m. balandžio 4 d. 22.55 val. Memmingeno miesto ligoninėje po sunkios ligos mirė mano mylima žmona

Apolonija

Janavičienė — Bakūnienė

Praneša giminėms ir pažistamiems.

Litudis vyras Juozas Bakūnas

Lietuviai visame pasaulyje

* Dail. Povilas Puzinas, nuvykęs Amerikon, įsikūrė Hollywoode. Iš pradžių jis ten dirbo dažytoju darbu, „dailindamas stogus ir sienas“, o vėliau, po didelių pastangų, pasiėkė gauti užsakymą — jis padarė žinomo filmų magnato, MGM prezidento Louis B. Mayerio portretą, už kurį gavo 4.000 dol. Už tuos pinigus jis įsirengė savo studiją ir dabar tapo Hollywoode tuurtulio portretus.

* Kovo 25 ir 26 d. d. Chicagoje buvo surengta lietuviškų pašto ženklų paroda. Ją surengė filatelistų draugija „Lietuva“.

* Arkiv. Skvireckas, kuris gyvena Austrijoje, Zams miestelio vienuolyne, Velykų švenčių proga lankėsi Romoje. Romon buvo nuvykę ir abu kiti tremtyje esą vyškupai — Brizgas ir Padolskis.

* Misijonierius J. Bružikas iš Belgijos nuvyko į JAV ir pradėjo misijas Cicero lietuvių kolonijoje.

* Humoristas Antanas Gustaitis, gyvenęs Bostone, ruošiasi leisti humoro laikraštį OZIO RAGAS. Tai būsiąs DIEVO PAUKŠTELIO tęsinys, nes jame dalyvausą visi senieji bendradarbiai iki Pulgio Andriusio imtinai.

* Brooklyne gyveną lietuvių teatralai rūpinasi pastatyti Carmen operą lietuviškai. Reikalingas jėgas numatoma pritraukti iš kitų miestų.

* BALFas per vasario ir kovo mėnesius į Vokietiją, Prancūziją, Italiją ir kitus kraštus pasiuntė 22.750 sv. siuntinių.

* Gen. P. Plechavičius, ligi šiol dirbęs plieno fabrike, pasirinko naują verslą. Jis turi Chicagoje alaus atstovybę.

Biurokratizmo aukos

Rastattas. Žinomas Vytauto Didžiojo Universiteto tarptautinės teisės profesorius Domas Krivickas buvo Bremerhavene išlaipintas iš laivo ir su visa manta gražintas į Rastattą. Nors tikroji priežastis ir nebuvo paskelbta, tačiau manoma, kad jis buvo gražintas dėl to, kad išduotas prancūzų saugumo įstaigų pažymėjimas paseno ir neteko galios. Ar gi atitinkamos įstaigos, prieš išleisdamos žmogų į kelionę negali patikrinti visų dokumentų? Dėl tokio raštininko neapsižūrėjimo kelios šeimos turi praleisti keletą mėnesių tarp „dangaus ir žemės“.